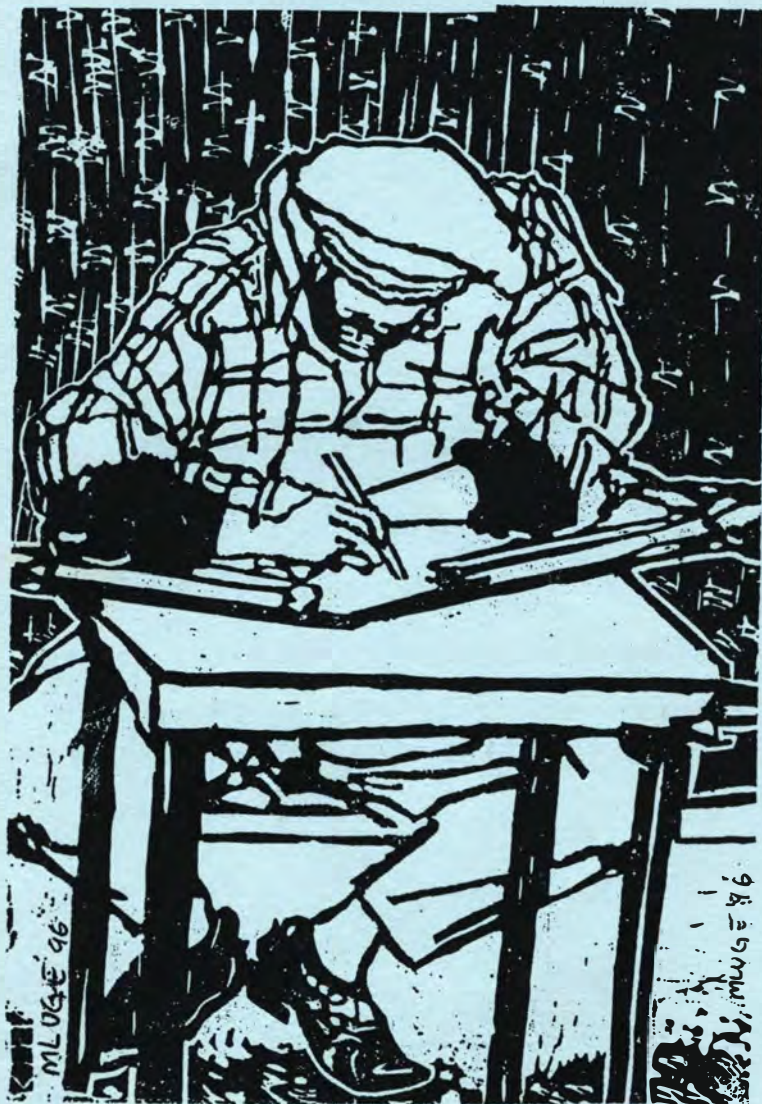

UHUSIANO-

TIEDOTE

2 / 1997

SISÄLLYS:

Morogoro-seminaari 30.–31.8.1997: Alustuksia Uhusianon VI Morogoro-seminaarista	2
Marja-Liisa Swantz: Mistä kulttuurien kohtaamisessa on kysymys?	5
Veronica Pimenoff: Kehitys ja ristiriita	8
Maggid Mjeggwa: Kulttuurien kohtaaminen	13
Leif Packalén: Sarjakuva kampanjavälineenä	16
Leena Rikkilä: Kirja kokemuksista: <i>Kauas ei ole pitkä matka</i>	16
Leo Söderqvist, Haniel Kitururu: Yhteystoimitsijoiden ja koordinaattorin yhteistyö	18
Sinikka Malkamäki, Heli Pimenoff, Sisko Peltomaa Syysterveisiä Tansaniasta	19
Elina Puhto: Suahilin perusteita, osa II	20
RESEPTI ...	23
VÄHÄN VANHOJA UUTISIA	24
UHUSIANO R.Y:N HALLITUS	takakannen sisäsivu

Julkaisija: UHUSIANO r.y.
Toimitus: Berit Valtonen
Tiedotusryhmä: Heli Niskanen, Elina Puhto, Berit Valtonen
Kansikuva ja
piirrookset (s.16–18) Johnson J. Mluge
Sarjakuva (s. 24) James Gayo

Joulun aikaan 1997

Hyvä uhusianolainen,

tässä Uhusiano-tiedotteen numerossa tulee tuhti paketti ajatuksia ja kokemuksia kehitysyhteistyöstä. Ne on koottu viime elokuun lopussa pidetystä Uhusianon kuudennesta Morogoro-seminaarista, jossa oli ennätysmäärä sekä luennoitsijoita että osallistujia. Seminaarin teemana oli kulttuurien kohtaaminen, ja teemaa valotettiin monesta näkökulmasta.

Kulttuuriantropologi Marja-Liisa Swartz oli kirjoittanut luentonsa etukäteen, mutta 45 vuoden kokemuksellaan hän kuitenkin puhui muuta kuin etukäteen oli ajatellut – siksi häneltä on sekä puhe että kirjoitus. Kirjailija-lääkäri Veronica Pimenoff halusi ravistella seminaarin osallistujia kärjistämällä, mutta esittää monia ajatuksen arvoisia näkemyksiä kehityksestä ja yhteistyöstä. Ruotsissa vaikuttava Maggid Mjengwa antoi käytännön esimerkkejä kulttuurien törmäyksestä. Ja kaikki alustajat antoivat ajattelun ja keskustelun aihetta. Pitäisi oikeastaan julkaista seminaariyhteenveto videona!

Uhusianon rooli tulee muuttumaan sikäli, että koordinaattorimme Heriel Kitururu siirtyy vuoden 1998 alusta lähtien Kehitysyhteistyön palvelukeskuksen, Kepan palvelukseen. Kepalla tulee siis olemaan Morogorossa kaksi työntekijää Dar es Salaamissa työnsä aloittaneen Kaisu Huttusen lisäksi. Uhusianon hallitus on joulukuun kokouksessaan päättänyt kokoontua kaksipäiväiseen suunnittelukokoukseen helmikuun alussa. Tähän kokoukseen toivotaan edustaja myös niistä jäsenjärjestöistä, joilla ei ole edustajaa hallituksessa. Tarkemmat tiedot lähetetään jäsenjärjestöille alkuvuodesta.

Hyvää, antoisaa, aktiivista ja innostavaa uutta vuotta!

Uhusiano ry:n jäsenjärjestöt: Harjavallan kehitysmaakauppayhdistys ry * Iisalmen Nuorison Tuki ry * Karkun Isku ry * Kehyapu Toinin tori * Msingin ystävyysseura ry * Porin kehitysmaakauppayhdistys Päiväntasaaja ry * Settlementinuorten liitto ry * Tampereen kotitalousoppilaitos * TSL:n Vammalan seudun opintojärjestö ry * Uudenmaan partiopiiri ry * Vaasan kehitysmaaseura ry * Viittakiven tuki ry * Äetsän seudun kehitysmaaseura ry * Uhusianoon kuuluu myös n. 70 henkilöjäsentä eri puolilta maata.

UHUSIANO RY:N

MOROGORO-SEMINAARI

30.-31.8.1997

Puheenjohtaja Hell Pimenoff totesi avauksessaan, että Morogoro-seminaarista on jo tullut perinne.

Tämän vuoden seminaari on kuudes, jonka vuonna 1990 perustettu Uhusiano (yhteys) järjesti. Seminaarin tarkoituksena oli pohtia millä pohjalla arvo maailmamme lepää, voimmeko varmasti tietää miten muiden pitää elää, millä oikeudella puutemme yhteisöjen elämään. Erilaisuuden kohtaamisessa on myös kysymys oman 'toiseuden' kohtaamisesta. Jos näiden päivien aikana syntyy oivallus tai erilainen näkökulma, on seminaari onnistunut.

Suurlähettiläs Ilari Rantakari toi terveiset Dar es Salaamista:

Tansaniassa on lähes kahden vuoden ajan vallinnut monipuoluejärjestelmä, joka vieläkin edellyttää uudelleen orientoitumista. Maan taloutta on ryhdytty parantamaan toisaalta sopimalla tuesta kansainvälisen valuuttarahaston kanssa, toisaalta perustamalla tulovirasto, jonka tehtävänä on tehostaa verojen ja maksujen perintää. Viime budjettivuonna tuloista saatiin kerättyä jo 98 %.

Vuosien 1997-98 tavoitteet ovat kovat mutta realistiset. Ne noudattavat Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) asettamia ehtoja. Pariisissa on sovittu, että maan veloista annetaan noin miljardi anteeksi, mikä vähentää velanhoitokustannuksia noin 40 %. Eli makrotalouden kannalta Tansaniassa menee hyvin, mutta kansalaisilla ei.

Laaja hallinnon uudistus on vähentänyt työtälisuuksia, ihmisiä on jäänyt työttömiksi.

Aluehallintoa on karsittu niin, että toimivalta ja vastuu on siirtynyt paikallis-hallinnon tasolle. Ihmiset ovat siis itse vastuussa omasta lähiympäristöstään, enää ei saada päätöksiä keskusjohdolta.

Myös yhteistyömuodot nimenomaan Tansanian ja pohjoismaiden välillä ovat muuttuneet. Uusi kumppanuusperiaate edellyttää tansanialaisilta viranomaisilta ehdotuksia ja kannanottoja, aloitteellisuutta sekä 'läpinäkyvää' keskustelua ja dokumentointia muiden avunantajatohojen kanssa. Ja pelisääntöjen sisäistämistä – puolin ja toisin.

Suomalais-tansanialaisessa yhteistyössä tehdään volyymileikkaus. Enää ei rakenneta satamia tai voimaloita. Asiasta on käyty dialogia ja sillä on tuloviraston tuki. Budjettituki ohjataan opetussektorille, perusopetus pyritään saamaan pois aallonpohjasta. Suomi on mukana julkishallinnon uudistuksessa ja paikallishallinnon kehittämisessä. Hyvä malli on RIPS-yhteistyö, jota on tehty Tansanian eteläosassa. East Umbara -vuorilla maan koillisosassa on käynnissä metsäntutkimus- ja ympäristöhanke joka perustuu kansalaisyhteistyöhön. Vuorelle tulee uusi suojelualue, jossa asukkaat voivat hyödyntää aluetta. Tukiohjelma jatkuu ja nostaa volyymia vuodesta 1997.

Kulttuurinäkökulma on nyt prosessissa mukana. Monipuoluejärjestelmä merkitsee valtion osuuden rajoittumista ja kansalaisjärjestöjen aseman vahvistumista mutta myös vastuun lisääntymistä.

Kouluille ja sairaaloille annetaan tukea, mm. verovapautta tietyillä aloilla. Kansalliset järjestöt ovat nyt keskustelun kohteena. Naisten kattojärjestöä ollaan muodostamassa keskusjärjestöksi ennen vaaleja. Sisäministeriö, joka ylläpitää kansalaisjärjestökisteriä, haluaisi muutoksia sen sääntöihin mm. rajoittamalla järjestön mahdollisuutta ottaa kantaa yhteiskunnallisiin asioihin, sillä se on ministeriön mukaan puolueen tehtävä. Asia on nyt oikeudessa, ja sen päätöksestä tulee selkeä linjaus Tansanian viranomaisille. Siirtyminen valtiojohtoisesta järjestelmästä kansalaisjärjestöihin on kivulloinen prosessi. Näissä kasvukivuissa ei suomalainen suoraviivaisuus välttämättä palvele asiaa.

**Kehitysyhteistyöneuvos
Irma-Liisa Perttunen Kyo:sta puhui
kulttuurinäkökohtien huomioon
ottamisesta hankesuunnittelussa**

Vuonna 1991 asetettiin työryhmä laati-
maan suositusta konkreettisiksi kult-
tuurihankkeiksi. Paikalliset olosuhteet ja
kulttuuritausta on otettava hankkeissa
huomioon. Kulttuurin ja kehitysyhteis-
työn toimintasuunnitelma hyväksyttiin
vuonna 1993. Sen strategian mukaan
kulttuuri on voimavara. Uusliberalisti-
sessa kehitysyhteistyömallissa tarkas-
tellaan sosiokulttuurisia seikkoja, ei vain
taloudellisia. Etniset ja sosioekonomiset
syyt johtavat ihmisoikeuskonflikteihin,
ja siksi on pyrittävä monikulttuuri-
suuden hyväksymiseen.
YK:n kulttuurin vuosikymmen 1988-97
on livahtanut ohi vailla suurempaa huo-
miota. Kulttuurin ulottuvuudet, kult-
tuuri-identiteetti ja kulttuurisen yhteis-
työn kehittäminen ovat seuraavan kerran
esillä Tukholmassa v. 1998.

Kulttuurihankkeita suunniteltiin vähin-
tään yksi kuhunkin maahan, mikä ei ole
toteutunut. Mutta on osattava arvostaa
myös sitä mitä jo on, ei vaadittava aina
uutta.

Kehitysyhteistyössä lähestymistapa ei
tulisi olla asiakeskeinen ja valmiiksi
suunniteltu, vaan ihmiskeskeinen eli
osallistava (blueprint).

Evaluaatioissa kulttuuria ei otettu
huomioon vielä vuonna 1994. Pari
vuotta myöhemmin kiinnitettiin huomi-
ota omistajuuteen ja tehtiin selvitys
partisipaatio-käsitteestä, jonka Marja-
Liisa Swantz lanseerasi jo 1975-77.
Selvityksessä todettiin, että sosio-
kulttuuriset seikat vaikuttivat 24,5 %,
gender-seikat (mies-/naisroolit) 34 %.

Kuluneen vuoden aikana on Kyo:ssa
kysytty miksi sosiokulttuurisia asioita ei
ole otettu huomioon. Päällimmäiseksi
vastaukseksi tuli: "Hömpötystä". Nyt on
kuitenkin annettu kulttuurihanke-
määrärahoja edustustojen käyttöön, sillä
niillä on paras asiantuntemus.

**Kehitysyhteistyöneuvos Kari Karanko
Kyosta puhui, tapansa mukaan ilman
otsikkoa, ihmisten oikeudesta ihmis-
arvoiseen elämään, oikeudesta itse
vastata omasta ja läheistensä
elämästä**

Tähän mennessä kulttuurikehityksen
arvioinnissa on esitetty kolme klusteria:
demokratia (ihmisoikeudet), köyhyys ja
ympäristö. Vasta nyt näihin on ensim-
mäistä kertaa lisätty neljäs: kulttuuri.

Miten on Morogorossa ja kansalais-
järjestöissä?

Miten tulkitaan ihmisoikeuksia? Ihmi-
sillä tulee olla oikeus osallistua itseään
koskevaan päätöksentekoon, esimerkiksi
rakennetaanko kylään klinikka vai ei.

Köyhyyden vähentäminen on suomalaisten näkökulmasta elämän parantamista, koulutusta, terveydenhuoltoa, osallistumista työntekoon. Tansaniaan annetaan 10 miljoonaa opetuksen tehostamiseen. Kokonaiskustannukset ovat kuitenkin 250 miljoonaa dollaria.

Opetus, työ, terveys

Yhteistyötä voi tehdä kansansivistyksen alalla. Kirjastot ovat lukutaidon ja lukemisen kannalta keskeisiä. Kirjastojen lukupiirit ovat täynnä nuoria, jotka kirjoittavat kapsäkkiin, kun ei ole pöytälaatikkoa. Heidän runoistaan ja proosastaan voisi koota antologian.

Ympäristö

Tie on mitä suurimmassa määrin ympäristökysymys. Sateet pyyhkivät Hombozan tien. Miksi se yleensä tehtiin, eikä polku riitä? Miksi se tehtiin niin kuin tehtiin, siltarumpuineen? Sateet tulivat koska rinteet on hakattu, vesi valuu rinnettä alas eikä imeydy suoraan maahan niin kuin aikaisemmin. Näin ollen ei myöskään muodostu pohjavettä – eikä käyttökelpoista maata.

Kulttuuri

Kulttuuri koskee kaikkia, se on vuorovaikutusta. Suomalaiset voivat nauttia tansanialaisten ystävien seurasta. Kari Karangon kummitäti tapasi lähetysseuran tilaisuudessa namibialaisen tytön. Heillä oli erittäin hyvä keskustelu, jonka jälkeen kummitäti totesi ”papit aina valehteloo”. Tyttö jatkoi ompeluseurassa, ja molemmat laajensivat näin elämäänsä.

Kulttuuriantropologi

Marja-Liisa Swantz puhui muuta kuin etukäteen oli kirjoittanut (sivut 5–7)

Koko ihmiskunnan historia on täynnä kulttuurien kohtaamista. Jos ajatellaan kulttuurihistoriaa, niin Suomessa ei ole

muuta suomalaista kuin pystykorva-koira. Kaikki muu on tullut muualta. Ei ole olemassa mitään ”puhdasta” kulttuuria. Me länsimaiset olemme vieneet valtakulttuuria Afrikkaan – jossa se on ollut jo kauan. Intialaiset ja pakistanalaiset ovat vaikuttaneet siellä ennen eurooppalaisia.

Millä lailla kulttuurit kohtaavat, mikä on vallankäyttöä? Kulttuurit vaikuttavat toisiinsa, mutta miten välttyään siltä, että jatketaan perinteisen kulttuurin muuttamista ylivoiman edessä, siirto-
maakulttuurin jatkeena.

Islamilainen kulttuuri ei hyväksy koulutusta, koska se tuli länsimaaisessa muodossa. Mitä tarkoittaa ”jokaisen lapsen oikeus”? Yleismaailmallisesti ottaen sillä tarkoitetaan tiettyä koulumuotoa: länsimaista.

Usein kuulee sanottavan, että kehitys-yhteistyö ja lähetystyö tuhoavat alkuperäisen kulttuurin. Se on kuitenkin huomattavasti vähempää kuin kansainvälinen markkinatalous, ja se tulee tiedostamatta. Talous on unohdettu kulttuuria kuvaavista kaavioista, niissä tulisi olla mukana tietyn kulttuurin synnyttäjä talousmuoto.

Nykyisin syrjäkyllissä näytetään autoilla generaattorin avulla huonointa videotrashia. Muutaman videon katseleminen maksaa saman verran kuin yhden vuoden koulumaksu. Chicago Bull -t-paitoja myydään nuorille, jotka haluavat merkkituotteita. Niket pitää olla, enää eivät sandaalit kelpaa.

Aikaisemmin kulttuurit, ihmiset, kielet, kohtasivat markkinoilla. Suomen kielessä on 2000 lainasanaa sanskriitista, sillä kaupankäynti on yhteys. Se ei tunkeutunut elämään niin kuin nyt, jolloin pienten ihmisten mahdollisuudet tulla toimeen työllään vähenevät. Rikkaat ostavat maan ja tuottaminen tulee kalliimmaksi kuin tuonti.

MARJA LIISA SWANTZ:

Mistä kulttuurien kohtaamisessa on kysymys?

Ajatuksia:

- Ihmistensamankaltaisuus kaikkialla on hämmästyttävä: olemme yksi ihmisrotu. Tämä on seikka, jolla voi rakentaa yhteyden toisten ihmisten kanssa kaikkialla. Ottaa ihmiset samanlaisina kuin miksi kuvittelemme itsemme ja luoda yhteys tälle yhtäläisyyden pohjalle.

- Toinen ja ehkä tärkein asia on, että olemme ja pysymme omana itsenämme, otamme kohtaamamme ihmiset luonnollisesti ja olemme itse luonnollisia, luonnollisen kohteliaita ja huomaavaisia. En usko, että mikään on tärkeämpää ns. kulttuurien kohtaamisessa ihmisten tasolla kuin ihmisen kohtaaminen ihmisenä, inhimillisen ja luonnollisen suhteen luominen. Oikeastaan mitään muuta ei tarvita.

Edelliset kaksi asiaa ovat tärkeimmät. Ne voitaisiin sanoa myös toisin. Voimme sanoa, että kaikissa kulttuureissa on perustavanlaatuisia yhtäläisyyksiä, jotka tekevät kohtaamisen mahdolliseksi ja jopa helpoksi. Yhtäläisyys pohjautuu ihmisen ja ihmisyhteisön biologiselle ja symboliselle perusrakenteelle. Erilaisuudet syntyvät erilaisista olosuhteista, ympäristöstä, ilmastosta, historiasta ja myös erilaisista geeniperimistä yksilöiden ja ryhmien kohdalla. Ihmiset eivät toimi vain yksilöinä vaan kollektiiveina ja vahvistavat yhteisiä piirteitä olosuhteiden vaatimusten mukaan. Tästä luonnollisesti johtuu, että uusiin olosuhteisiin tullessaan ihmisen on opittava uudenlaisia tapoja toimia ja ajatella, on opittava ymmärtämään uusia ilmaisuja, ennen kaikkea uusia kieliä.

*Kylissä naiset jauhavat maissia perinteiseen tapaan.
Kuva: Elina Puhto.*

Tuon toisen tärkeän kohdan, ihmisen kohtaamisen ihmisenä, voi sanoa myös toisin: tärkeintä on olla oppilaan paikalla, ajatella, että jokaisella ihmisellä on minulle jotain arvokasta annettavaa. Kulttuurien kohtaamisessa on kysymys jatkuvasta oppimistilanteesta, johon ei saa väsyä. Länsimaisen ihmisen kiusauksena on – erityisesti silloin kuin hän tulee tilanteeseen ns. asiantuntijana – luulla tietävänsä paremmin kuin tuo toisen kulttuurin edustaja, tai ajatella että asiantuntijan velvollisuus on lähinnä neuvoa ja opettaa (Clague-Smith). Käytännössä se merkitsee pienen muistikirjan pitämistä taskussa ja uusien asioiden jatkuvaa kirjaamista, jos ei omaa afrikkalaisen ilmiöistä muistia (Bengt). Asioita on opittava yhdistämään toisiinsa ja luomaan suurempia kokonaisuuksia. Jokin pieni yksityiskohta, jossa huomaamme eron oman ajattelumme ja toisen käyttäytymisen välillä, on tavallisesti osa suurempaa kokonaisilmiötä. Yritän valottaa tätä hieman. Otan joitakin konkreettisia esimerkkejä ja yritän osoittaa niiden yhteyksiä.

- Shehe (uskonnollinen johtaja) pyysi lahjuksia erotessamme. Hänelle kuului tee, jota hän ei voinut ottaa vastaan, koska oli Ramadhani (paasto aika). Tulkitsin hänen käyttäytymisensä alentavaksi hänelle itselleen, koska hän oli kaikista merkeistä päätellen kotikylässään varakas mies. Rahan merkitys eri kulttuureissa on asia, jota vasta viime aikoina on tarkemmin tutkittu. Rahalla on länsimaisessa kulttuurissa jotenkin likainen merkitys. Raha korruptoi, raha on pahan alku ja juuri, jättipotti tuo onnettomuutta jne. Se tekee sitä myös muissa kulttuureissa, mutta rahan antamiseen ja pyytämiseen ei liity samaa kerjäämisen konnotaatiota. Rahan lainaaminen ei eroa muiden tavaroiden lainaamisesta. Lainaamalla ei edellytetä

saman lainatun tavarain takaisin maksua.

- Asia liittyy laajempaan kokonaisuuteen ihmisuhteista. Vastavuoroisuus ei merkitse sitä että sinä tuot tulitikkulaatikon takaisin, jos olet lainannut tulitikkulaatikon. Se ei merkitse sitä, että pidät mielessäsi, kuka viimeksi on kutsunut vieraaksi ja että sinä maksat samalla mitalla. Itse asiassa monet suhteet ovat rakentuneet jonkinlaiselle riippuvuussuhteelle. Joka lainaa tai ottaa vastaan lahjoja on velvoitettu tekemään vastapalveluksia siinä muodossa, jossa vastapuoli niitä tarvitsee. Rikkaiden ihmisten tai koulutettujen ihmisten ympärillä hääraävät monet apujoukot ovat saaneet ehkä tarvitessaan ruokaa, jonkin lantin, koulumaksun tms. Suhteissa pidetään yllä tiettyä riippuvuutta lahjoilla ja vastalahjoilla.

- Kutsu aterioimaan: kun tulee taloon tai on paikalla ihmisten alkaessa ruokailla, ota vastaan kutsu, muuten katsotaan että ruoka ei kelvannut. Jos et kutsu olet kitsas.

- Seisottaminen verannalla tai seurusteleva vain ulkona. Kirjat tuoleilla.

- *Hajui jinsi ya kujenga utu* (Hän ei tiedä tapaa rakentaa ihmisyyttä / kuinka olla ihminen)

- Etunimillä kutsuminen.

- Tulotason arvioiminen: se on rikas, jolta voi pyytää apua tarvittaessa ja joka aina auttaa. Seuraavassa kategoriassa on halua antaa, mutta aina ei voi. Käsitys eurooppalaisesta rikkaudesta. Myös palkallisia afrikkalaisia pidetään rikkaina: kylän ainoa valtion palkkalistoilla oleva asetettiin kokonaan eri luokkaan.

- Kollegojen auttaminen, kun he tarvitsevat jotakin.

- On kysymys lopulta pienistä asioista, ei tuijottaa eroihin vaan löytää yhtäläisyydet ja olla ihminen ihmiselle, rakentaa ihmisyyttä yhdessä hänen kanssaan. Siis kaksi yksinkertaista asiaa. En usko että muuta tarvitaan.

Tavallisia peukalosääntöjä länsimaisille:

- Ei saa suuttua eikä räyhätä.
- Ei saa hermostua pienestä.
- Pitää muistaa aina ensin tervehtiä kunnolla, erityisesti aamulla, tiellä tai muualla tavattaessa ja vaikka puhuttaessa tuntemattoman kanssa puhelime
- Ei saa tunkea toisen editse tai kulkea huomaamatta toisen takana
- Ei saa hyppiä toisen jalkojen yli, jos hän istuu jalat ojossa.
- Ei saa syödä seisaaltaan eikä syödä yksinään tarjoamatta toiselle.

- Täytyy aina mennä surunvalittelukäynnille ja annettava 'käärinlinnamak-su' jos toisen kaukainenkin sukulainen on kuollut.
- On käytävä katsomassa, jos kollega on sairastunut.
- Onnettomuuden sattuessa ei saa ensin valitella rikkoutunutta autoa tai rikki mennyttä lasia, jos naapuri on saanut haavan tai on kolhiutunut. On aina ensin ajateltava ihmistä.

Kaikki muu tämän lisäksi on tavallisen oppimisen asiaa. Elämässä täytyy jatkuvasti opiskella lisää, oppia tuntemaan ihmisiä heidän ympäristössään. Sitä opiskelua joutuu jatkamaan läpi elämän. Koskaan ei tule valmista. Koskaan ei voi sanoa: nyt tunnen afrikkalaisen kulttuurin, nyt olen siinä kuin kotonani. Olen kyllä kotonani, mutta aina kohtaan uusia asioita, aina joudun yllättymään.

*Jiko (keittiö) jolla morogorolaiset valmistavat ruuan suurellekin joukolle.
Kuva: Kirsi Laine.*

Kehitys ja ristiriita

Tahdon tarkastella ideoita kehityksestä ja yhteistyöstä ja kulttuureista noukkimalla esiin ristiriitoja, joita näihin asioihin sisältyy käsitetasolla ja historiallisen todellisuuden tasolla. Aion pelkistää luvattomasti ja tarkastella kärjitetysti, sillä keskustelun tarkoituksena on myös sekoittaa ajatuksia siinä toivossa että ne järjestyisivät uudella tavalla.

Kehitysavun malli perustui siirtomaavallan muodollisen purkautumisen jälkeen 60-luvulla siihen, että todettiin että maailmassa on alikehittyneitä ja kehittyneitä maita. Jossain vaiheessa ruvettiin kohteliaaksi eikä enää sanottu alikehittyneet maa vaan kehitysmaa. Sillä tarkoitettiin maata jossa kehitys oli meneillään.

Ennen kuin keskitytään siihen minkälaista kehitystä tarkoitettiin, ihmettelen jo etukäteen miten niitä maita, joissa tämä nimenomainen kehitys oli hidasta, olematonta tai taantuvaa sanotaan kehitysmaiksi, kun taas niitä joissa tämän kehityksen vauhti sen kuin kiihtyy, kutsutaan kehittyneiksi, ikään kuin ne olisivat jo saavuttaneet jonkin päätepisteen.

Kehitysavun päämäärä kai oli suurin piirtein, että kehitysmaat kehittyvät samantapaisiksi kuin kehittyneet. Sen ajateltiin käyvän vikkelämmin kehittyneiden ohjauksessa ja avulla.

Tämä päämäärä ei ole kovin kulttuuripluralistinen. Hyvän mittari on länsimainen kristinusko, rationaalisuus ja

teknologia. Ne ovat olleet ne yliveritaiset arvot, joilla koko toiminnan on voinut perustella, ja ne antoivat niille credon ja krediitin teollisuusvaltioissa. Uskoa ja rahaahan kaikki projektit tarvitsevat, nämä kytköksissä olevat asiat takaavat niitten arvoavallan ja toteuttamisen.

Oppia, koneita ja laitteita alettiin ympätä kehitysmaihin, jotta siellä kehittyisi vauraita tavaraa tuottavia yhteiskuntia, jotka koneistuvat ja laitteistuvat ja – tulevat kehittäjiensä kaltaisiksi.

Unohdetaan nyt tässä, että tosiasiaissa kehittyneiden ja kehitysmaiden suhteita määräsivät paljon vahvemmin muunlaiset kuin kehitysapusuhteet, ja että siirtomaavallan purkamisen jälkeen lopulta päästiin siihen, että maailmassa todelliset finanssijärjestelyt ovat sellaiset, että kehitysmaista tulee teollisuusmaihin paitsi ”halpoja” raaka-aineita myös enemmän finanssipääomaa kuin sinne on sijoitettu.

Unohdetaan se ja katsotaan, mitä päämäärälle on parissa vuosikymmenessä tapahtunut. Kehitysavun päämäärähän oli kehityksen huippua edustavien mallimaiden saavuttaminen.

Kehityksen päämäärälle on käynyt niin, että se on todettu mahdottomaksi toteuttaa. On jopa todettu, että jos se likimainkaan toteutuu, teollisuusmaat ovat ahdingossa kun esimerkiksi ilmastonmuutos on niin raju, metsät hupenevat ja kalakannat myös.

Ei siis enää autoistumista, täysiiä jääkaappeja, yhtä monta asuinliötä, kodinkoneta jne. Aasialaisten pitää tyytyä vähempään kuin kalifornialaisten.

Kaikkea ei riitä kaikille.

Parin peittelevän vuosikymmenen jälkeen ollaan taas peittelemättä vastakain sen historian jatkuvan aselman kanssa, että kaikille ei riitä, että ihmisten enemmistö on vailla mahdollisuuksia kehittää ja toteuttaa vaurastumisen toiveita teollisuusmaiden tavoin.

Kurjuuteen mahtuvat kaikki vajoamaan, mutta pinnalle eivät kaikki voi päästä.

Niinpä meillä vaurailta lottovoittajilla on pulma, että miten selitetään alhaalla oleville että niitten on kestettävä siellä vetämättä meitä sinne alas joukkoonsa.

Muutoksen energia historiassahan on aina tullut alhaalta ylös pyrkiviltä. Ja nyt heidän haluaan on vaikea hillitä kun on kehitetty niin hyviä tiedotusjärjestelmiä, että he eivät pysy tietämättöminä muitten vauraudesta.

Tämä on yksi ongelma, joka on ilmaantunut päämäärän suhteen. Kaikille ei riitä niin paljon hyvää kuin vaurailta on, eli kehitysmaat eivät saa kehittyä yhtä pitkälle kuin kehittyneet teollisuusmaat.

Toinen ongelma päämäärän suhteen on, että ilman sitäkin edistyksen aika kulkee loppuaan kohti teollistuneissa länsimaissa. Kylytymätön haltuunottava tiedonjano, luonnon salaisuuksiin tunkeutunut, luonnon valloittanut, rationaalinen, tekniikkaa eteenpäin piiskannut kehitys, jota myös edistykseksi on sanottu, alkaa olla tiensä päässä, umpikujaan hoipertelemassa ja matkallaan se on tuhonnut luontoa ja elämän perusedellytyksiä. Enää se ei kelpaa legitimoimaan puuhia. On myös osoittautunut ettei järki ollut se yhteinen kieli, jolla Baabelin torni voitaisiin rakentaa. Järki ehkä tukahdutti muut kielet joksikin aikaa, mutta niinpä ne purkautuvat rajusti ja hallitsemattomasti. Teollisuusmaissakin on löydettävä vaihtoehto entiselle kehitykselle, jos kulttuuri ja elämä halutaan säilyttää.

Entä jos nyt päämäärä olisi toteuttamiskelpoinen, miten teknisen kehityksen tie voisi olla vaikuttamatta kulttuuriin. Tekninen kehitys on kulttuurikehityksen suoraviivaisin osa. Vanhoja uskomuksia, tapoja tai taideteoksia saatetaan esimerkiksi meillä länsimaissa kaivaa esiin unohtuneista, arvostaa ja palauttaa käyttöön. Mutta me emme ota käyttöön vanhoja teknisiä laitteita (nehän me pistämme tunkiolle tai kehitysmaihin, jotka muutenkin toimivat ongelmajätteiden säilytyspaikkana kunnes tuli hankala Baselin sopimus). Me järjestämme kotimme, työpaikkamme, aikataulumme ja ihmissuhteemme niin, että laitteemme voivat hyvin. Rakennamme enemmänä betonia autoille kuin ihmisille; työtilojen järjestys ja ilmankosteus ovat koneille sopivat; olohuone on sisustettu televisiolle ja seurustelumuotomme alistettu kännykälle. Jo kauan meillä kaikilla on ollut remmillä ruumiissa pieni laite joka komentaa kiirehtimään paikasta toiseen. Jotta laitteemme menestyisivät muissa kulttuureissa, on muutkin kulttuurit järjestettävä laitteille sopiviksi. Instrumenteille on annettava ensisijainen toimintamahdollisuus, ihmisille kelpaa toissijainen.

Tehokas sairaanhoito muuttaa suhtautumista kuolemaan ja kärsimykseen. Länsimaissa elämä on tehtävä, johon etsitään ratkaisua. Tämä asenne tuhoaa läsnäolon, jota monet kulttuurit arvostavat. Työnteko kaavoittuu länsimaisesti. Opetus tekee kansasta sellaisen kuin hallitsijat haluavat. Suomessa tämä työ aloitettiin yli vuosisata sitten. Italialainen Pier Paolo Pasolini nimitti opetuslaitoksen ja tiedonvälityksen yhtenäistävää, muovaavaa vaikutusta verettömäksi kansanmurhaksi.

Tekninen rationaalinen kehitys on yhdenmukaistavaa kehitystä. Se kohdis-

tuu meidän yhteiskuntaamme ja kaikkiin niihin joita tekniikan rationaalisuudella kehitetään.

Selektio on tuolloin tarpeellista. Luonnonvalintaahan tekniikka on muutanut, mutta tilalla ovat teollisuusmaiden yhdenmukaistava vaikutus ja rationalisuuden tehokkuusvaatimus. Ne karsivat kaiken poikkeavan, kaiken mikä ei toimi, kaiken mikä ei ole tehokasta ja nopeaa.

Muilla kulttuureilla ja autonomisilla vähemmistöillä tuppaa olemaan kehitystä jarruttava vaikutus. Niistä on siivottava kaikki sellaiset ominaisuudet. Jyvät puhdistetaan akanoista, hyötykasvit vapautetaan rikkaruohoista. Puhdistukset tehdään hyvien tähden, lukekaa Platonia tai Hitleriä. Huonot tuhotaan hyvien menestyksen tähden. Jotta hyvät voivat olla veljet keskenään, tuhotaan ensin ne joitten kanssa ei aiota olla veljiä. Tehottomat, huonosti toimivat jarruttavat elementit ovat sellaisia, kapuloita kehityksen rattaissa.

Erilliset kulttuurit säilyvät jos ne voivat pitää salaisuutensa. Jos ei kuka hyvänsä ulkopuolinen ymmärrä kaikkea ja osaa välittömästi sulautua siihen, se on vielä olemassa. Identiteetti säilyy vasin niin kauan kuin salaisuudet säilyvät eikä vieras osaa kulkea törmäilemättä.

Kun puhutaan avusta (jonka nimi on muutettu yhteistyöksi), ovat sen antajat ylempiarvoisia. Useimmiten he saavat tämän asian peittelystä tyydytystä, mutta motiivina se on sivuuttamaton. Voi vain miettiä sitä, että mistä johtuu että Suomessa ja monissa Euroopan maissa on enemmän esimerkiksi koulutettuja AIDS-tukihenkilöitä kuin HIV:n kantajia. Ei se avun tarpeesta johdu. Se johtuu auttamisen tarpeesta.

Kehitystyöntekijällä on onnistumisen tarve, jotta osoittaisi oman etevyytensä

ja ohjelmansa ja menetelmänsä erinomaisuuden. Auttamalla saa johdattaa, muovata ja kontrolloida ja edellyttää että kiitollisuus tekee koiria.

Jos kylä osoittaa aloitteellisuutta ja käyttää pumpattavan veden alkoholi-juoman valmistukseen tai haluaa kylään tien sen jälkeen kun jokin auttajaryhmä on kylän vallannut, se ei ilahduta auttajia. Heidän tarkoituksensahan oli toinen.

Entä jos yhteistyömaissa halutaan neuvolan sijaan geenitekniikkaa?

Entä sitten kulttuurien kosketus. Mitään omaehtoista kulttuurin kehitystä ei ole ollut eikä tule olemaan millään kulttuurilla. Kauppasuhteet, sodat, naimakaupat, matkailu, kaikki muuttaa osallisia kulttuureja.

Kulttuurit eivät ole sisäsiittoisia, kehitys tulee hiertäviltä reunoilta ja yhdyshenkilöt ovat usein omasta piiristään vieraantuneita. Se kuuluu yhdyshenkilönä olemiseen. Täällä on joukko yhdyshenkilöitä useasta kulttuurista, joita kanssakäyminen on muovannut.

Länsimaista kulttuuria myllertää sen oma kriisi ja kehitysmaitten vaikutus. Se muuttuu itse kosketuksessa. Entä esimerkiksi ministeri Haaviston lausumat puitteet auttajien ja avun tienviitoiksi: ympäristö, ihmisoikeus, tasa-arvo, naiskysymys.

Hyvin länsimaisia juttuja kaikki.

Naisten yritystoiminta oli eräässä tuoreessa haastattelussa tärkeänä esillä. Se on ala jolla vaivalloisesti muutamme omaa kulttuuria. Vasta tällä viikolla luimme lehdistä, että EU-tukirahat menevät miesten päättäminä miehille Suomessa.

Totta, tietty kehitys menisi lujaa jos koulutus ja lainoitus ym. kohdistetaan

kehitysmaiden naisiin. Mutta kulttuuriin se puuttuu. Joka paikassa. Koska naiset ovat kaikkialla tosin eniten työtä tekevä niin myös halveksittu ryhmä. Myös Suomessa. Jos ulkomaalaisilla on suomalaisten naisten kanssa ”projekteja”, se saa suomalaiset miehet vastustamaan ja tappelemaan. Kun ulkomailta tuli pakko antaa naisille oikeus omaan sukunimeen, sen katsottiin uhkaavan suomalaista kulttuuria.

Naisten yritystoiminta mullistaa minkä hyvänsä kulttuurin. Se voi olla tehokasta kehitystä, mutta se ei ole kulttuurin omaehtoisuutta. Ja toivotaan että isoäidit ovat talletta, että joku pitää pystyssä yhteiskuntaa, jossa ei ole pohjoismaista veronkantoa ja sosiaaliverkkoa. Isoäidit, huivipäät mummut, pitävät Karjalan pystyssä, ehkä Afrikankin maita.

Mitä kulttuuria suomalainen edustaa kulttuurien törmäyksessä kehitysmaassa? Suomea (agraaris-yhteisöllistä, korporatiivista edunvalvontaa, edustuksellista) vai EU-Eurooppaa (yksilöllistä kansalaisyhteiskuntaa) vai tekniikkaa vai rationaalisuutta. Ja miten todellinen hän on? Väitän, että se joka haluaa ohjata ja hallita kehitysprojektia, on vailla autenttista kieltä, hänen on vaiettava. Sillä hänen ainoa vaihtoehtonsa on osoittaa, että projektin päämäärä on hyvä vastaanottavalle yhteisölle. Kehityksen idealla pusketaan sopimattomia aineksia kulttuuriin, niin kuin Euroopan idealla saadaan Suomeen myyntiin makkaraa joka ei vastaa elintarvikelainsäädäntöämme. Jos jokin kulttuuri on vikuri, on tietysti käytettävä riittävästi sen omia keinoja asian läpiviemiseksi.

Jos saadaan kaikki maailman kolkat mukaan huimaan tekniseen kehitykseen, tie sinne ja perillepääsy ovat varma katastrofi. Tekninen alikehittyneisyys on maailman pelastus ja kulttuurien säilö.

Kun kulttuureja ei ole omittu yhdenmukaistavaan verkkoon vaan syrjäytetty ulkopuolelle, kuten vaikkapa reservanttien intiaanit.

Nyt ollaan kuitenkin samalla planeetalla jossa yhteydet ovat osittain ~~nopeat~~. Länsimainen kulttuuri loi kyltymättömyyden ja valistuksen itsertiitoisuuden leimaamaan maailman, joka nyt tuhoaa itsensä. Omissa maissamme olemme kuin museossa, poliittiset valtalaitoksemme ovat haamulinnoja kun talous ohjaa. Finanssimarkkinat ovat katkaisseet lähes kaikki siteensä tuotannolliseen ja taloudelliseen perustodellisuuteen. Meillä on teollisuusmaissa ekologinen ympäristökriisi mutta myös poliittinen, taloudellinen, tieteellinen, yhteiskunnallinen, eettinen, esteettinen: meillä on kulttuurin kriisi. Rakennelmamme eivät kelpaa esikuviksi, ne kivettyvät ja hajoavat jo omassa käytössämme. Edistyksen aineelliset ja henkiset eväät on syöty. Edistyksen aika päättyy joko autoitumiseen tai uuteen, nykyisestä poikkeavaan maailmaan, jos planeetan ympäristöongelmat ja kulttuurin vuorovaikutus saadaan uudelle tolalle.

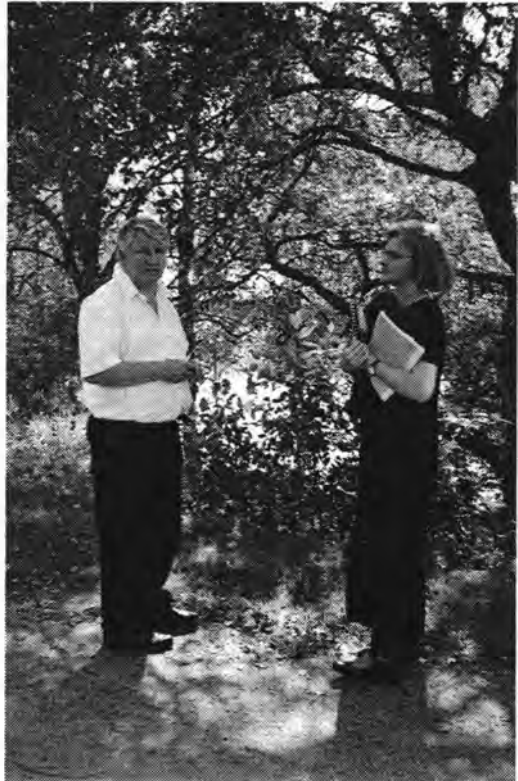
Resurssit riittäisivät jos ne jaettaisiin. Tietoa ja yhteyksiä on, mutta uudelleenjärjestelylle ei ole löytynyt credoa ja krediittiä tarpeeksi.

Nykyiseltä menolta alkavat loppua credo ja krediitti. Uudelleenjärjestelyyn eivät taida pystyä entiset vaikuttajat, kansallisvaltiot ja niiden elimet. Ylikansalliset yhtiöt, valtioiden väliset järjestelmät ja kansalaisliikkeet ovat ehdolla tappelemaan globaaleista ja paikallisista asioista.

Vain jos köyhyys talttuu, on mahdollisuuksia selvitä ja säästää luonnonvaroja. Köyhyys ei taltu jos ei rikkaus tasaannu.

Tehtävä säilyttää maapallo elinkelpoisena on yhteinen tehtävä. Kehitysyhteistyön kumpikaan osapuoli ei siitä yksin selviä. Tässä on tasavertainen, kummallekin ryhmälle elintärkeä tehtävä. Tässä olen yhtä riippuvainen kanssasisaristani kuin he minusta. On lopetettava se, että miehet kaikissa maissa käyttävät valtavia resursseja aseisiin ja sotiin jotka tuhoavat ympäristön ja kulttuurin. On keksittävä jokin muu järjestys miehille kuin armeijan järjestys. On saatava miehet naisten rinnalle maailman jokapäiväiseen työhön.

Kulttuuri säilyy vain jos ihmiset säilyvät. Mutta nykykulttuurien meno ei sitä takaa. Siksi sen on muututtava. Meidän on tärkeintä aloittaa kotimaassa.

*Kari Karanko ja Veronica Pimenoff
Morogoro-seminaarin tauolla Viitän-
kiven opiston pihalla.
Kuva: Berit Valtonen*

Kulttuurien kohtaaminen

Maggid Mjengwa on asunut neljä ja puoli vuotta Ruotsissa, jossa hänellä on vaimo Mia ja poika Olle. Hän opettaa suahilia ja tansanialaista tapakulttuuria Färnebon kansanopistossa.

Ensimmäiset suomalaiset hän tapasi kymmenen vuotta sitten Jorma Reiniin johtamalla työleirillä, jossa Maggid toimi tulkkina.

Odotusten kartoittaminen

Maggidin johtaman tansanialaisen laulu-leikin jälkeen seminaarin osallistujat miettivät ryhmissä, mitä odotuksia heillä on kun lähdetään Tansaniaan työskentelemään ja toisaalta mitä odotuksia tansanialaisilla on suomalaisten suhteen.

Ryhmien pohdinnan tuloksissa yleisimmin mainittiin kokeilu, uuden oppiminen, uusiin ihmisiin tutustuminen, ihmisten auttaminen, erityisesti auttaa oma-apuun. Itsekkäitä syitä ovat mm. tyydytys siitä että voi tehdä jotain josta ei ole vahinkoa, tyydytys siitä että antaessaan saa, voi kehittyä ihmisenä. Henkilökohtaisten kontaktien lisääminen niin kotipaikkakunnan kuin tansalaisten ihmisten kanssa rikastuttaa, ja yhteistyöprojekti on alku jollekin joka voi kehittyä. Tiettyä kauneutta on siinä, että tekee asioita jotka vaikuttavat mahdolltomilta, ja samalla havaita että tansanialaisilla on inhimillisempi ote elämään kuin meillä. Yhtenä yhteistyön vaikuttimena mainittiin halu nähdä miten muut elävät, tutustua uusiin erilaisiin elämäntapoihin. Kahdessa täysin erilaisessa kulttuurissa voi olla samanlaisia ongelmia.

Tansanialaisten odotuksia on mm. ollut, että he oppivat uusia tapoja tehdä asioita, sillä Tansaniassa on välttämättömyyttä löytää uusia ratkaisuja. Monet myös odottavat tavaroita, sillä ”kaikki eurooppalaiset ovat rikkaita”. He ovat myös tottuneita siihen, että eurooppalaisia tulee tekemään erilaisia asioita. Osallistuessaan itse yhteistyöprojekteihin voi antaa tietoa kehitysmaista, ja vaatia parempaa kehitysyhteistyöpolitiikkaa viran omaisilta. Osallistuminen on myös tapa maksaa takaisin velkaa, jolla teollisuusmaat ovat rikastuneet.

Selkeitä tapakulttuuriin liittyviä ongelmia voi esimerkiksi muodostua silloin, kun tansanialainen sanoo ”kyllä” mutta tarkoittaa ”ehkä” tai ”ei” – on siis opittava tulkitsemaan mikä on oikea vastaus. Avoin mieli on tärkeää kun tavataan yhteistyökumppaneita, ja mitä pitempiäaikainen kontakti ja mitä syvempi sitoutuminen projektiin on, sen palkitsevampaa toiminta on.

Oppia uutta – vaikei kaikkea

Tansanialaisista seminaariosallistujista koostuva ryhmä odottaa ulkomaalaisilta saavansa heiltä oppia. Tansanialaiset haluavat luoda hyviä yhteyksiä maailman eri puolilta tuleviin ihmisiin. Taloudelliset, sosiaaliset ja poliittiset projektit koskettavat jokaista tavallista ihmistä. Projektit auttavat taloudellisesti, mutta niistä saa myös taitoja ja tietoja. Oppiessaan miten onnistutaan yhdessä projektissa, he voivat käyttää samaansa kokemusta myöhemmin. Monipuoluejärjestelmään siirtyminen on muuttanut tilannetta maassa, jossa myös elämäntapa on muuttumassa. Länsimaiset tavat vaikuttavat, mutta kaikkea ei pidä kopioida. Ehkä myös ulkomaalaiset voivat oppia jotain tansanialaisilta. Tieto poistaa välinpitämättömyyttä.

Mieliala vaihtelee

Mitä tapahtuu kun suomalainen menee Tansaniaan – tai kun tansanialainen tulee Suomeen? Maggid tosin totesi, ettei ehkä voi antaa kaikkia vastauksia, vain jakaa omia näkemyksiään ja kokemuksiaan. Mieliala saattaa alun innostuksen jälkeen laskea kyllästymiseen, lihapullat muistuvat mieleen ja ruvetaan jo hieman malttamattomana laskea jäljellä olevia päiviä. Mutta kun lähtöpäivä lähenee, ajatus lihapullista ei innostakaan vaan käyntiä tekisi mieli pidentää. Ja paluun jälkeen oma innostus on huipussaan, tekisi mieli jakaa kokemuksiaan kaikkien kanssa – mutta kukaan ei ole kiinnostunut ...

Tansanialaiset ajattelevat suomalaisista jotka tulevat heidän maahansa, että he ovat tärkeitä, heistä on pidettävä huolta, sillä suhteesta toivottavasti tulee pitkäikäinen. Siksi suomalaistenkin on valmistauduttava hyvin ja myös selvittävä omat odotuksensa itselleen. On oltava konkreettinen ja käytävä avointa keskustelua. Avun tarkoitus on auttaa ihmisiä auttamaan itseään, mikä on tehtävä selväksi heti alkuun. On myös informoitava koko kylän väkeä siitä, mitä on tekeillä. Myös naapurikyliä on informoitava, etteivät he jää turhaan odottamaan, että suomalaiset tulevat myös heidän kyläänsä, ja kehitys pysähtyy.

Tansanialaisten kanssa on käytävä keskustelua priorisoinnista ja rajoista. Suahilin kielen taito edesauttaa suoraa kommunikointia, antaa mahdollisuuden suoraan saada tietoa siitä mitä ihmiset ajattelevat, sillä tulkki voi joskus ”tulkata”.

Tansanialaista elämäntapaa ei opi keskustelemalla vain ’fundien’ kanssa tai elämällä viikon tai kaksi ihmisten parissa.

Matkakassaan on syytä ottaa vararahasto, sillä omasta aikataulusta ei aina voi pitää kiinni. Matkaa on lykättävä jos esimerkiksi kylässä on sattunut kuolemantapaus. Sen sijaan suomalaisen kellon ja kalenterin voi jopa jättää kotiin, sillä ne eivät toimi Tansaniassa.

On myös hyvä muistaa että olet koko kylän vieras, ja keskeytät kylän normaalin elämänrytmin. Sinä edustat itsesi ja järjestösi lisäksi Suomea. Jos sinä juot, se merkitsee että Suomi juo. Saattaa herätä kysymys siitä, haluaako tansanialaiset suomalaisia pilaamaan omat poikansa.

Ei ehkä myöskään ole viisasta opettaa miten siellä pitäisi elää. Esimerkiksi sukupuolten välisen tasa-arvon suhteen on hyvä muistella miten Suomessa on ollut aikaisemmin ...

Pohjoismaissa korostetaan yksilöä joskus liikaakin – ”minä pärjään itse” – kun taas perhe, naapurit, yhteisö ovat Tansaniassa tärkeitä, yksin ei voi tehdä mitään. Yhteisöllisyys voi ilmetä esimerkiksi jos ollaan ravintolassa syömässä. Yksi maksaa kaikkien laskun – älä yritäkään maksaa omaa osuuttasi.

Kulttuurien välisestä kohtaamisesta Maggid kertoi konkreettisen esimerkin. Hän törmäsi Ruotsiin tullessaan tilanteeseen, jossa häneltä kysyttiin: ”Otatko kahvia vai teetä”. Tansaniassa kahvia tai teetä annetaan kysymättä.

Valokuvaamisessakin on eroja. Luontokuvat ovat hienoja Suomessa, kun taas ihmiset ovat Tansaniassa tärkeitä. Mutta pyydä heiltä lupa ennen kuin kuvaat. Ja näytä kuva heille, voit lähettää sen jälkeenpäin. Jos käy niin, että joku ottaa kamerasi, sanot että joku ”varasti” sen tai ”otti ilman lupaa”. Tansanialaisten mielestä joku ”lainasi” sitä ...

Kehonkieli

Jos tapaat yhden tuttavasi keskellä ryhmää, kättele kaikki mukana olevat. Kun lähdet, muista että meidän tapamme vilkuttaa merkitsee siellä "tule". Meidän tapamme osoittaa 'tule' merkitsee loukkausta – niin tehdään vain eläimelle! Kun kadulla näet kaksi miestä jotka kävelevät käsi kädessä, älä vedä hätiköityjä johtopäätöksiä. Se merkitsee vain että he tuntevat toisensa.

Pukeutuminen

Käytä vapaasti lyhyitä vaatteita jos olet alle 14-vuotias. Jos olet vanhempi, nolostutat naisia, olit mies tai nainen. Ota aurinkoa, jos haluat että sinua pidetään sairaana – kuka muu kuin sairas haluaisi paahtua päivantasajaan auringon alla.

Sitä paitsi tyttöjen lyhyet shortsit ja pieni toppi voi olla vaarallinen yhdistelmä: taloa rakentava fundi ei pysty keskittymään työhön ja talo romahtaa!

Lahjat

Tansanialaiset antavat auliisti lahjoja. On siis hyvä varata matkalle lahjoja heillekin. Mutta lahjoja ei pohjoismaiseen tapaan anneta ensimmäisenä päivänä, ja työssä ei koskaan!

Tapojen tunteminen kuuluu matkan valmistautumiseen. Ja suomalaisten käyttäytyminen antaa tietoa Suomesta. Pienet asiat ovat tärkeitä!

Mgeni ya siku kwanza

– vieraana ensimmäisen päivän.

*Simon Kitururu ja Maggid Mjengwa soittivat rumpuja illanistujaisissa.
Kuva: Kirsi Laine.*

Leif Packalén

S a r j a k u v a kampanjäväliseenä

Suomi-Tansania -seura on ollut yhteistyössä TAPOMA:n (Tanzanian Popular Media Association) kanssa vuodesta 1991 lähtien projektissa, jossa sarjakuvaa käytetään kampanja- ja viestintämedianä. Viiden vuoden aikana seura on käyttänyt projektiin noin 120.000 mk kurssiin, jossa edistetään ammattilaisten yhteistyötä. Kansainvälistä hyvää sarjakuvamallia ei ole olemassa, vaan jokaisen piirtäjän on tehtävä kuvansa omasta kulttuuristaan lähtien, aivan kuten Tarmo Koivisto on kuvannut Oriveden kuntaa yleismaailmallisessa Mämmilä-sarjassaan.

Perinteistä huumorisarjakuvaa tekee mm. Heriel Kitururun lanko James Gayo, joka on perustanut Kingo-sarjakuvalehden. Suosittuja aiheita ovat siellä niin kuin täälläkin ryypääminen, jalkapallo, lähiöelämä, politiikka, liikenne jne.

Valistussarjakuvien aiheena on ollut ravitsemustietous, maanviljelysmenetelmät, metsänistutusohjeet jne.

Leena Rikkilä:

Kirja kokemuksista:

Kauas ei ole pitkä matka

Tampereen yliopiston ylioppilaskunnan kehijaosto on vuoden 1997 alussa julkaissut kirjan *Kauas ei ole pitkä matka*. Sen aiheina ovat kulttuurinäkökohdat ja kehitysavun eettinen oikeutus, miten tulla toimeen erilaisuuden kanssa, miten ottaa huomioon kulttuurierot.

Suomeksi on julkaistu kokoelma *Mustaa valkoisella*, jossa on mm. sarja kemian laboratorion. Siinä näytetään käytännön esimerkki kekseliäisyydestä, jolla helposti saatavissa olevista aineista korvataan hieno laboratoriolaitte itse tehdyllä.

TAPOMA:n tehtävä on nyt markkinoida jäsenten osaamista kansalaisjärjestöille, laitoksille jne. Suomi-Tansania -seura voi anoa EU-rahaa ei vain koulutusta, vaan myös kampanjan tekemistä varten.

Mustaa valkoisella -sarjakuvakokoelmaa saa Suomi-Tansania -seurasta, os. PL 906, 00101 Helsinki, hintaan 15 mk/kpl.

Kirjan toinen toimittaja Leena Rikkilä korosti, että kanssakäymisessä muiden kulttuurien kanssa on kaksi vaaraa: erilaisuuden korostaminen ja samantyyppisuuden korostaminen. Erilaisuutta mystifioidaan, taustalla kummittelee kolonialismin perintö, joka lievemmissä muodossaan ilmenee kehitysyhteistyö- tai ulkopoliitikassa.

Samanlaisuuden korostamisessa ehkä kristillinen kulttuurimme saa meidät luulemaan, että muut tarvitsevat samaa kuin me itse.

Kirjan kirjoittajat ovat eri kansalaisjärjestöistä. Otsikoita ovat Kehyn ja mun rakkaustarina; Nicaragua – kumppanuus; Maailma tulee Suomeen, minä kohtaan maailman; Kansainvälisyyskasvatus; Metsäyliooppilaat Ghanassa; Kuuleeko Suomi – täällä Intia; Aktivistin testamentti; Kohtaamisia.

Leena Rikkilän kokemusten mukaan kulttuurien kohtaamisessa tarvitaan aikaa. Aikaa oivaltaa ja kokea, aikaa korjata omia oletuksiaan. Käynti Intiassa romuttaa nykyisen kansainvälisen 'ihmis oikeususkonnon' – ”kaikki ovat samanlaisia” – kun kliseistä kliseisimmät löyvät päälle. Me ihmettelemme hindulaisten merkillisiä tapoja, mutta miltä heidän silmissään näyttää ristillä roikkuva Jeesus? Me miellämme intialaisen yhteiskunnan uskonnollisemmaksi kuin se on. Heillä on ennakkoluuloja länsimaalaisia kohtaan: kaikki länsimaalaiset juovat, polttavat, harrastavat irtosuhteita, kuluttavat, tuhlaavat.

Suomalaisnaiset hämmensivät ja huvittivat intialaisia yhtymällä tanssiin: se oli ilmiselvä 'kulttuurimoka'. Mutta osoittautui, että paras valmistautuminen matkalle oli ottaa kitara mukaan, sillä yhteisymmärrys syntyi periaatteella laulu laulusta, tanssi tanssista. Ja siitä orasti oivallus: hiiteen turha varovaisuus, parasta olla oma itsensä.

Lumoavan ongelman kaipuu

Leena Rikkilä totesi, että helposti käy niin että lapsiavioliitot kiinnostavat enemmän kuin kaivo. Lapsiavioliitto oli ammoisina aikoina varotoimenpide sotia (naisten raiskauksia) vastaan. Perinne on jatkunut vaikka yhteiskunta muuttuu,

ja tytöt kasvatetaan itsetunnon puutteeseen. Tasa-arvon käsite on Intiassa toinen kuin Suomessa, aivan kuten kylän asemakin.

Osallistuminen projektiin ei ole pelkästään iloinen asia. Rahoittajan edustaminen edellyttää raporttien tivaamista, joka rasittaa yhteyttä. Mutta se myös ylläpitää sitä. Ja antaahan osallistuminen mahdollisuuden kurkistaa toisenlaiseen todellisuuteen.

'Onnettomuuden vetovoima' on meille tuttua iltapäivälehtien mässäilystä. Projekteissakin ongelmiin keskittyminen saataa johtaa välinpitämättömyyteen. Johtopäätöksenä Leena Rikkilä totesi, että kaikessa toiminnassa on lähdeävä hyvästä, ei pahasta. On myös hyvä muistaa, että yksi kulttuuri sisältää monia kulttuureja, ja että omassakin kulttuurissa kaikki on suhteellista.

Kauas ei ole pitkä matka

Tilaukset:

TAMY, Kauppakatu 10, 33100 Tampere
tai Leena Rikkilä, puh. 03-214 8884

Yhteystoimitsijoiden ja koordinaattorin yhteistyö

Leo Söderqvist totesi, että Tansania on Kepalle uusi maa, vaikka suomalaiset jo kauan ovat tehneet siellä yhteistyötä ja hankkinut sieltä – virheidenkin kautta – monipuolista kokemusta. Kepalla on kuitenkin pitkäaikainen kokemus naapurimaista Sambia ja Mosambikista, nyt on edessä tehtävien hiominen Tansaniassa yleensä, erityisesti työnjako Morogoron ja Dar es Salaamin välillä.

Myös Kepan rooli on vielä muovautumatta, on selvitettävä mitä kumppanuus tarkoittaa ja miten järjestöjä voi palvella. Yksi Kepan tehtävistä on arvioida hankkeiden vaikutuksia ja keskustella niiden muutos- tai laajennustarpeesta. Sekä Söderqvist että Kitururu auttavat suomalaisia järjestöjä käytännön asioissa, kuten kuljetukset ja yhteydet viranomaisiin, mutta eivät tee itse projektia.

Toimisto on pian valmis. Se sijaitsee Masimbun alueella, noin 10 km Tushikamane-keskuksesta. Sinne pääsee paikallisella bussilla eli dala-dalalla, eikä matka maksa kuin 150 TSH. Ei ole pahitteeksi suomalaisille liikkua muual- lakin kuin pääkadulla – siinä on mahdollisuus kulttuurien kohtaamiseen! Vuoden alusta työ pääsee todella liik- keelle, silloin sekä puhelin että sähkö- posti toimivat. Kepalle hankitaan auto, käytetty pick-up, jota voi lainata kuljet- tajineen pieniin ajotarpeisiin.

Majoituksissa Tushikamanen vierastila on käytettävissä, mutta sumatilanteita varten täytyy selvittää muitakin vaihto- ehtoja.

Tushikamanen johtokunta on esittänyt toiveen, että koulun sisällä liikkumista rajoitettaisiin, sillä jokainen ryhmä sekoittaa opetustilanteen.

Heriel Kitururu oli iloinen voidessaan osallistua sekä Kepan kansainväliseen tapaamiseen Helsingissä, jossa luotiin uusia yhteistyön strategioita, että Morogoro-seminaariin.

Hänen ja Söderqvistin yhteistyötä helpottaa se, että he tuntevat toisensa hyvin, ja he ovat jo keskustelleet yhteis- työstä ja työnjaosta.

Kulttuurin kehitys on oppimisprosessi, jossa voimme oppia toinen toisiltamme. – *Me voimme välittää teidän ideanne, ja soveltaa ne Tansanian kulttuuriin, sanoi Kitururu, – sillä te vieraillette Moro- gorossa, me olemme siellä pysyvästi.*

Keskustelussa todettiin, että Morogoro on nopeasti kasvava kunta. Pian kau- pungissa on jo 300.000 asukasta. Siellä on myös monta aluetta, joissa järjestöt voisivat aloittaa yhteistyöhankkeita. Kepan Mosambikin yhteystoimitsija on kertonut, että vanhojen vapaaehtoistyön- tekijöiden ympärillä Kepalla on 32 mikroprojektia, joita kansalaisjärjestöt ehkä voisivat kehittää eteenpäin.

SYYSERVEISIÄ TANSANIESTA

Sinikka Malkamäki:

Laukkukurssi Hombozassa oli onnistunut ja ompelukoneet kunnossa. Paikalliset ovat kiinnostuneita tulevaisuudestaan ja laukkuhanke poikii. Maissisato on kuitenkin väärään aikaan tulleiden sateiden takia epäonnistunut, ja nälkä on ongelma.

(Muualla Morogorossa saatiin vuosikymmenen paras riisi- ja maissisato)

Heli Pimenoff:

Morogorossa Leo Söderqvistin ja Heriel Kitururun toimisto on komea, laitteet ovat tulossa. Paikallisia kansalaisjärjestöjä on syntynyt lukuisia: ne teettävät suunnitelmat asiantuntijalla ja hakevat rahoittajia jotka pystyisivät avustamaan suurilla summilla. Viranomaisten mielestä NGO:t ovat lähteneet väärältä pohjalta liikkeelle. Esimerkkinä Masimbun naisryhmä, joka suunnittelee hostelin, terveyskeskuksen ja lastenkodin perustamista ilman alan ammattilaisia tai suunnitelmia käyttökustannuksista. Ryhmille piti selvittää Suomen periaatteita ja kansalaisjärjestöjen toimintaa. Olisi ilmeisesti syytä järjestää yhteistyössä Kepan kanssa paikallisille hankesuunnittelukoulutusta, esimerkiksi syyskuun alussa Arushassa pidettävän suunnitteluseminaarin jälkeen. Kyon ja Kepan järjestämässä seminaarissa on tansaniaalaisten asiantuntijoiden lisäksi kouluttajia m.m. Hedec:sta. Nämä voisivat jatkaa 3-4 pv Morogorossa.

Työharjoittelu:

Oppilaitoksia pitäisi informoida työharjoittelun järjestämiseksi tarkoituksenmukaisemmin: kahdelle sairaanhoidon opiskelijalle oli kirurgiajaksoksi järjestetty harjoittelu Mgololen luostariin. Heli P. ja Kitururu järjestivät heille paikat Morogoron lääninsairaalaan.

Tushikamane:

Agnes Hellar jää eläkkeelle 15.joulukuuta, mutta seuraajasta ei vielä ollut tietoa. Koulu pyrkii pääsemään jäseneksi VETA:iin, joka on valtionavun ehto.

Klinikat:

Tangenissa lääkäri on vaihtunut, henkilökunnan asunnot puuttuvat edelleen, välineistö on puutteellista: ei jääkaappia = ei rokotteita. Mongwessa sade on tuhonut tien, Uhusianon aurinkopaneli ei ole toiminut (väärin asennettu), mutta nyt Tansanian valtio on tilannut seitsemään terveyskeskukseen Nesteen Solar-panelin ja yksi huoltoexpertti on koulutettavana alueelle. Lubungossa on rakennus ja työväkeä, mutta ei välineitä: ei saksia = ei synnytyksiä.

Koulut:

Mwanzan kouluun vietiin 300.000 TSH rakennusmateriaalin hankintaan, yhteisö on aktiivinen. Melelassa paikalliset ovat käynnistäneet tuiki tarpeellisen secondary schoolin (2 luokkaa, 4 opettajaa); ongelmana on koulurakennukset, jotka ovat jugoslaviaalaisten tienrakentajien entisiä parakkeja: katto, lattia ja seinät ovat asbestia! Vaihtoehtoina ovat joko purku tai peitto. Varmistuksen saamiseksi näytteet on tuotu Suomeen tutkittavaksi. Tulokset lähetetään Morogoron viranomaisille. Melelessä olisi sopiva projekti jollekin järjestölle ...

Sisko Peltomaa:

Hombozaan tehty matka osoitti, että seitsemän vuoden projekti on tuottanut tulosta: klinikka toimii, syntyvyys on laskenut eli ehkäisyvalistus on tuottanut tulosta (pojat hakevat kondomit klinikalta perjantai-iltaisain) ja kyläkättilöt tuovat naisia klinikalle synnyttämään, eli yhteistyö toimii!

Elina Puhto:

SUAHILIN PERUSTEITA osa IV

Aloitetaan korjauksella ja anteeksi pyynnöllä. Suahili III:n suahilinkielisissä teksteissä oli kirjoitusvirheitä:

Habari-tervehdyksissä kysymys 'Mitä kotiin kuuluu' on suahiliksi 'Habari ya nyumbani' tai 'Habari za nyumbani'

Kun kysytään nimeä useammalta kuin yhdeltä ihmiseltä kysytään näin: 'Ninyi ni nani' eli 'Keitä te olette'.

Persoonatunnuksista puuttui tavuviiva, eli kerrataan tunnukset

yksikön	1. pers.	ni-	monikon	1. pers.	tu-
	2. pers.	u-		2. pers.	m-
	3. pers.	a-		3. pers.	wa-

Eli Wiliharda lukee= Wiliharda anasoma.

Verbien aikamuotoja

Suahilissa substantiiveilla ei ole sukua, kuten ruotsissa *en* ja *ett* tai saksassa *der*, *die* ja *das*. Suahilin substantiivit jakautuvat nominiluokkiin, joilla on omat tunnuksensa, substantiivietuliitteet eli substantiiviprefiksit. Lauseita muodostettaessa myös verbeihin tulee etuliitteet, jotka määrää substantiivi, joka on lauseessa subjektinä (eli sana joka ilmaisee kuka tai mikä tekee). Verbin etuliitteet eli subjektiprefiksit riippuvat siitä, mihin nominiluokkaan subjekti kuuluu. Ihmisistä puhuttaessa etuliitteet (subjektiprefiksit) ovat ne, jotka on jo esitelty edellisissä jaksossa (ni-, u-, a-, tu-, m-, wa-). Elolliset olennot kuuluvat nominiluokkaan 1 ja 2, josta käytetään myös nimeä ihmisluokka.

Mimi ni - na - soma	Minä luen
Petro a - na - soma	Petro lukee
Ninyi m - na - soma	Te luate
Elias na Ali wa - na - soma	Elias ja Ali lukevat

Malleista näkee, että kaksi osaa on pysynyt muuttumattomana, -na ja soma. Näistä -na- on preesensin tunnus. Se osoittaa että se mitä tapahtuu, tapahtuu nyt.

Ninasema.	Ninatoka.	Ninakaa.
Unasema.	Unatoka.	Unakaa.
Anasema.	Anatoka.	Anakaa.
Tunasema.	Tunatoka.	Tunakaa.
Mnasema.	Mnatoka.	Mnakaa.
Wanasema.	Wanatoka.	Wanakaa.

sema = puhua
toka = tulla (jostakin)
kaa = istua, asua, oleskella

Aikamuoto ilmaisee, milloin verbin osoittama tapahtuma on sattunut. Vertauskohta on tämä hetki. Aikamuodon määrittely tapahtuu mielessämme salaman nopeasti ja automaattisesti. Esimerkit aikamuodoista:

preesens (nyt)	Ali ostaa leipää.
imperfekti (eilen)	Ali osti leipää.
perfekti (on jo)	Ali on ostanut leipää.
futuuri (huomenna)	Ali tulee ostamaan leipää.
(hyvällä suomella: Ali ostaa – suomen kielessä ei ole futuuria)	

Suahilissa aikamuotojen tunnukset ovat seuraavat:

preesens (nyt)	-na-	Ali ananunua mkate.
imperfekti (eilen)	-li-	Ali alinunua mkate.
perfekti (on jo)	-me-	Ali amenunua mkate.
futuuri (huomenna)	-ta-	Ali atanunua mkate.

nunua = ostaa
mkate = leipä

Aikamuotojen tunnukset pysyvät muuttumattomina, vain subjektitunnukset (subjektiprefiksit) muuttuvat subjektin mukaan. Pieni viiva sanan edessä tai molemmin puolin tai lopussa tarkoittaa, että tilalle laitetaan tarvittava liite lausetta muodostaessa. Liitteen oikea valinta on iso osa suahilin taitamista.

-ongea	puhua, jutella	Mna ongea Kiingereza.	Te puhutte englantia.
-andika	kirjoittaa	Wali andika barua.	He kirjoittivat kirjeen.
-lala	nukkua	Mtoto analala.	Lapsi nukkuu.
kula	syödä	Umek ula.	Sinä olet syönyt.
kunywa	juoda	Tutakunywa chai kesho.	Me juomme huomenna teetä

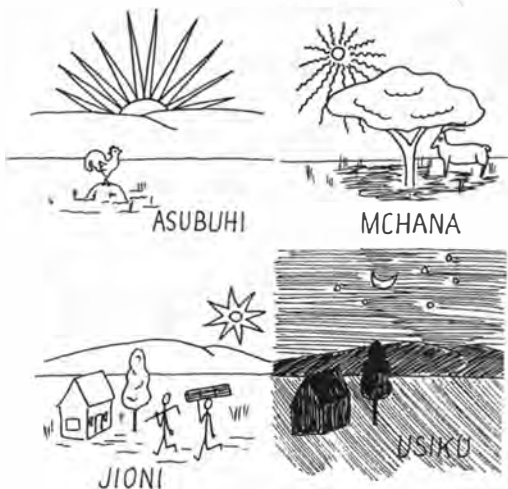
barua, barua = kirje, kirjeet
mtoto, watoto = lapsi, lapset
chai = tee
kesho = huomenna

Harjoituksena voi lukea Suahilin perusteet III:ssa olevan keskustelun eri aikamuodoissa, vaikka lauseet silloin eivät ehkä säilytä järkevyyttään.

Pieniä tapa- ja sanastojuttuja

Tansaniassa ei koputeta ovelle, kun ollaan tulossa sisään taloon tai huoneeseen. (Aina ei edes ole ovia, joille koputtaa). Sisään tullessa huudellaan 'Hodi, hodi'. Tällä ilmaistaan läsnäolo ja kysytään onko ketään kotona, voiko tulla sisään. Sisälläolija vastaa hodi-tiedusteluun sanomalla 'karibu', jos tulijoita on yksi. Jos heitä on useampia vastataan 'Karibuni', eli karibu-sanana loppuun liitetään -ni, jolloin sanalle tulee monikollinen merkitys. Samalla tavalla asante-sanaan liitetään -ni, kun kiitetään monta ihmistä yhtä aikaa, eli sanotaan 'Asanteni'

mgeni, wageni = vieras, vieraat
kuja = tulla

Mchana-sanalla on kaksi merkitystä. Se tarkoittaa keskipäivää (noin klo 12–14) sekä vuorokauden sitä osaa, jolloin on valoisaa, yön vastakohtaa

mchana + usiku = siku

SIKU

Sitten vielä pari verbiä kuvin. Seuraavalla kerralla varmistetaan, että sanojen merkitys on selvinnyt täsmällisesti.

ÄNAPIKA

* * *

Seuraavaan Tansanian-matkaan voi valmistautua mm. tekemällä hyödykkeitä, jotka ovat varsin käyttökelpoisia monissa majoitustiloissa. Tässä resepti, olkaa hyvä:

TORAKKAPALLOT

200 g boorihappoa (1–2 %)

2 kpl raastettua sipulia

2 dl sokeria

1 dl vehnä jauhoa

Maitoa sen verran että saa jäykän taikinan.

Sekoita kaikki ainekset yhteen, pyörittele taikinasta pieniä palloja ja anna kuivua. Aseta paikkoihin joissa torakat pesivät, esimerkiksi kaappeihin ja laatikoihin. Vaikutusaika on 4–6 kk. Kun torakat alkavat ilmestyä takaisin, tee uudet pallot tilalle.

Reseptillä pääsee torakoista, sanoo asian kokenut Olli Pitkänen.

VÄHÄN VANHOJA UUTISIA ...

Suurlähetystö on muuttanut uusiin kansliatiloihin

Tasavallan presidentin Martti Ahtisaaren ja rouva Eeva Ahtisaaren toukokuisen Tansanian-vierailun yhteydessä vihittiin Suomen suurlähetystön uudet kansliatilat. Vihkimispuheen piti ulkoministeri Tarja Halonen.

Kansliatilat ovat Dar es Salaamin keskustassa keskeisellä paikalla yhteisessä rakennuksessa Ruotsin suurlähetystön kanssa Miramis- ja Garden Avenue -katujen kulmassa. Tilat ovat valoisa ja toimivat kahdessa kerroksessa. Vastaanottohalli, iso kokoustila sekä henkilöstön sosiaali- ja kantiinitilat ovat yhteiset. Arkkitehtisuunnittelu toteutettiin suomalais-ruotsalaisena yhteistyönä. Rakennuttaja oli Ruotsin rakennushallitus (Statens fastighetsverk) ja rakentaja pohjoismainen Noremco-yhtiö Tansaniasta.

Tervetuloa tutustumaan uusiin tiloihin!
Ilari Rantakari

Suomen suurlähetystö
käyntiosoite: Mirambo St./Garden Av.
postiosoite: P. O. Box 2455
Dar es Salaam, Tanzania
puhelin: +255-51-119 170
faksi: +255-51-119 173
e-mail: finem@twiga.com

CODECO-hankella tietotekniikkaa kehitysmaihin

Uuden kasvun yhdistys, Turun maailmankauppa, Novanet Oy ja Ympäristöministeriö ovat kehittäneet CODECO-projektisuunnitelman (Computers for Developing Countries), jonka tarkoituksena on aktivoida suomalaisia nuoria työpajoissa kunnostamalla tietokoneita, jotka lähetetään kehitysmaihin kansalaisjärjestöjen, koulujen ja muiden yhteisöjen saataville. Tansania kuuluu hankkeen ensimmäisen vaiheen kohdemaihin, eli laitteita voidaan viedä sinne jo vuoden 1998 alkupuolella. Erityisesti otetaan huomioon järjestöt, jotka ovat mukana kestävässä kehityksessä sekä sellaiset, jotka työssään noudattavat Suomen kehitysyhteistyön periaatteita.

Ehdotuksia sopivista vastaanottajajärjestöistä, sekä selvitys niiden toiminnasta ja tietotekniikan tarpeesta ja käyttövalmiudesta, voi ensi tilassa tehdä Carlos Guevaralle, joka myös antaa hankkeesta lisätietoja:

Carlos Guevara
Myllykyläntie 10 as. 4
32200 Loimaa
puh. 02-762 4811
carlos.guevara@esci.fi

Kingo
Na James Gayo

UHUSIANO r.y:n HALLITUS 1997

Varsinaiset jäsenet

- Heli Pimenoff**, puh.joht.
Äetsän seud. kehitysmaaseura ry
PL 220, 00531 Helsinki
puh. 040- 541 4139,
t. 09-3967 2040, fax 09-773 2922
- Terho Tuominen**, varapuh.joht.
Iisalmen Nuorison Tuki ry
Riihitarhankatu 4 A 20, 15170 Lahti
puh. k. 03- 783 0638, t. 03- 814 4332
- Anne Roponen**, sihteeri
Iisalmen Nuorison Tuki ry
Savonkatu 10 A 10, 74100 Iisalmi
puh. 040-540 037, k. 017- 818 646
- Marja-Liisa Männistö**, rah.hoit.
Karkun Isku ry,
Hahmajärventie 166, 38490 Haukijärvi
puh. 040-516 8543, k. 03-371 9203
- Hanna Antila-Andersson**
Msingin ystävyysseura ry
Mannerheimintie 85 C, 00270 Helsinki
puh. 09-479 634
- Kimmo Happonen**
Vaasan kehitysmaaseura ry
Teinikuja 13 B 7, 65320 VAASA
puh. 040-515 9168
- Ulla Hepola**
Tampereen kotitalousoppilaitos
Selininkatu 1 B 5. 33240 Tampere
puh. k. 03- 222 1898, t. 03-212 34 02
- Sinikka Malkamäki**
TSL/Vammalan seud. opintojärj.
Kontinkustaantie, 38300 Kiikka
puh. k. 03- 513 5263
- Elina Puhto**
Viittakiven tuki ry
Orapihlajantie 14 B 35, 00320 Helsinki
puh. k. 09- 587 9454, t. 09-4774 1823

Varajäsenet:

- Erkki Karkkonen**
Riimukatu 2 E 48, 15830 Lahti
puh. k. 03-753 1381, t. 03-81011+haku
- Suvi Niskala**
Vaasan kehitysmaaseura ry
Teinikuja 13 B 7, 65320 VAASA
puh. 040-515 9169
- Heli Niskanen**
TSL/Vammalan seud. opintojärj.
Pajaranta, 38220 Stormi
puh. k. 03- 515 5452
- Yrjö Patama**
Porin kehitysmaakauppayhdistys
Siltatie 35, 14680 Alvetulla
puh. k. 03- 654 5314
- Sisko Peltomaa**
Äetsän seudun kehitysmaaseura ry
38280 Illo, puh. 049-829 074
k. 03- 515 9168, t. 03-518 1274
- Satu Reunanen**
Karkun Isku ry
Torstinmäentie 43, 38100 Karkku
puh. 040-515 6104, k. 03-513 4162
- Berit Valtonen**
Eerikinkatu 20 C 56, 20100 Turku
puh. k. 02- 233 8894

2

UHSIANO RY

toimitus c/o Valtonen
Eerikinkatu 20 C 56
20100 TURKU

